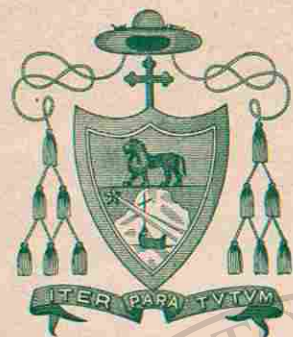

20
CIÓ

7

ΠΙΣΤΟΛΟΜΑΧΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

BT 62
35

EX LIBRIS
HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

1080014924

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

RECUERDO del XXV aniversario del fallecimiento del
Ilmo. Sr. Dr. y Mtro. D. José M. de Jesús Díez de Sollano y Dávalos,

PRIMER OBISPO DE LEÓN.

El ILMO. SR. SOLLANO nació en San Miguel de Allende el 25 de noviembre de 1820.

Comenzó la carrera literaria en el Colegio de San Francisco de Sales de su ciudad natal el 18 de octubre de 1832; pasó después al Seminario de Morelia y más tarde al de México, en cuya Pontificia Universidad recibió con lucimiento los grados de Doctor en Filosofía y Teología.

Ordenado de Sacerdote por el Ilmo. Sr. Posada, Arzobispo de México, desempeñó el cargo de Rector del Colegio de San Gregorio, de la Pontificia Universidad y de Cura del Sagrario Metropolitano de la misma Arquidiócesis de México.

El día 7 de abril de 1862 fué preconizado Obispo titular de Trohade y el 19 de marzo de 1863 fué trasladado á la Diócesis de León, como su primer Obispo, recibiendo la Consagración Episcopal de manos del Ilmo. Sr. Ramírez, Obispo de Caradro y Vicario Apostólico de Tamaulipas, en la Iglesia del Sagrario Metropolitano de México, el 12 de julio de 1863.

"Tomó posesión canónica del Obispado de León el día 22 de febrero de 1864, desde entonces hasta el día 7 de junio de 1881, en que murió, puede con seguridad afirmarse que no pasó un sólo día en que no hubiese realizado alguna cosa importante en favor de su Diócesis, y que al mismo tiempo no hubiese tenido ocasión de empuñar la espada para defender los intereses de su cara esposa." (Biografía del Ilmo. Sr. Sollano escrita por el P. Yermo.)

Al anunciar la muerte del dignísimo Prelado, un periódico Jalisciense hacía este merecido elogio: "El Ilmo. Sr. Sollano, teólogo profundo, filósofo elevado, escritor y publicista insigne, sábio completo y de variada y concienzuda erudición, fué un Obispo modelo, cargado de virtudes, devorado de ardiente celo por la gloria de Dios y la salvación de las almas; emprendedor y de laboriosidad tan incansable, que no cesaba un momento en sus variados trabajos; todo, en fin, para todos en las múltiples tareas de su cargo apostólico."

THEOLOGICA DISQUISITIO
IN QUA,
MENS ECCLESIAE
IN DEFINITIONE DOGMATICA
DE
IMMACULATA BEATAE VIRGINIS MARIAE
CONCEPTIONE
CUM MENTE DIVI THOMAE
DE EADEM RE DILIGENTISSIME COMPARATA,
EVIDENTER MONSTRATUR
JUXTA PHILOSOPHICUM ET THEOLOGICUM
EJUSDEM ANGELICI DOCTORIS SYSTEMA
UNAM ET EAMDEM ESSE, NEC IN APICE DISCREPARE.
AUCTORE
Josepha Maria a Jesu Diez de Sollano et Dávalos
EPISCOPO LEONENSI,
SOCIO ROMANAE ACADEMIE PHILOSOPHICO-MEDICAE
SANCTI THOMAE AQ.

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO LEONI XIII
DEVOTO ANIMO DICATA,
ATQUE OCCASIONE SAPIENTISSIMAE EJUS
ENCYCLICAE "AETERNI PATRIS" ELABORATA.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON
Biblioteca Valverde y Tallar
Anno MDCCCLXXX.

Capitula JAVonsina
Biblioteca Universitaria

42308

BT 620

D5

PROTESTATIO.

Omnia, et singula quæ in hac theologica disquisitione a nobis scripta sunt, ineluctabili iudicio Sanctæ Sedis Apostolicæ, et Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ, sincero corde et libentissime dijudicanda subijcimus.

FONDO EMETERIO

VALVERDE Y TELLEZ

IN TYP. JOSEPH M. MONZON.

En el bulgo de la Plaza de Gallos num. 36.

PROLOGUS.

LLAPSIS jam triginta annis, ex quo Theologicam de Immaculata Conceptione B. V. Mariæ dissertationem, jussu et nomine Almæ Mexicanæ Academiæ pro responsione ad Encyclicam SS. D. Pii PP. IX datam Cajetæ 2 Februarii 1849 scripseram, pervenit ad meas manus opus Joannis Mariæ Cornoldi ejus titulus *Sententia Sancti Thomæ Aquinatis de immunitate M. V. Dei parentis a peccati originalis labe*, sapientissime quidem elaboratum, sed in eo aliquid mihi desiderandum relinquebatur, nempe: citra omnem dubitationem mentem Angelici mei Magistri pro Immaculato Virginis Conceptu extitisse, quod in mea Dissertatione olim asserui. His in adjunctis celeberrima et sapientissima Encyclica SS. Domini nostri Leonis XIII, pro instauranda in universo catholico orbe Philosophia Divi Thomæ, maximis cum laudibus ibi celebrata, veluti in præteritis temporibus a Conciliis et Summis Pontificibus extolli supernis encomiis consueverat, me, licet minimum tanti Doctoris discipulum, inclinavit, ut de novo instituerem scrutationem et disquisitionem de vera et sincera mente ejusdem Angelici, de tanto Virginis privilegio. Hoc, meo videri, et dogma gratissimum jam definitum a Pio IX, et commendatio quam maxima Leonis XIII, et orbis universus tanto dogmate, tantaque commendatione commotus, et erga Virginem et erga Thomam pientissime affectus requirebat, ut, nempe: ille ejus doctrina commendabatur, a

005167

quolibet nœvo in tradenda quæstione de Immaculata Virgine, immuni ostenderetur.

Consideravimus namque, ut verbis Divi Thomæ utar (in Prol. ad Sum.) hujus doctrinæ novitios, in his quæ a diversis scripta sunt, plurimum impediri: partim quidem propter multiplicationem inutilium quæstionum et difficultatem argumentorum: partim etiam, quia ea quæ sunt necessaria talibus ad sciendum in hac quæstione, non reperiuntur tradita secundum ordinem disciplinæ, immo in ipso Sto. Doctore traduntur secundum quod requirebat librorum expositio, vel secundum quod se præbebat occasio disputandi: partim quidem, quia earumdem quæstionum in diversis locis repetitio, aliquam confusionem gerebat in animis audientium. Hæc igitur et alia hujusmodi evitare studentes, tentavimus cum confidentia divini auxilii, ea quæ ad hanc quæstionem persolvendam pertinent, breviter et dilucide prosequi, secundum quod materia patietur. Et ut intentio nostra sub aliquibus certis limitibus comprehendatur, oportuum duximus methodum ipsius Divi Thomæ pro nostra tenuitate imitari, ut videre est in sequentibus.

Gratissimum mihi opus, et gratum existimo fore Immaculatæ Mariæ, Angelico Thomæ, Leoni Pontifici, Universæ Ecclesiæ, toti denique Reipublicæ litterariæ.

Faxit Deus, ut ita sit.

DISQUISITIO BREVIS

DE MENTE ANGELICI DOCTORIS

Divi Thomæ Aquinatis

circa immunitatem Beatae Virginis Mariæ

AB ORIGINALI LABE

IN SUA CONCEPTIONE.

EX opusculo sapientissime elaborato per Patrem Joannem Mariam Cornoldi Societatis Jesu circa hanc rem, in quo logice, et rigorosa scholæ methodo et forma ostendit, nihil in operibus Divi Thomæ, etiam prout

nunc temporis evulgatis leguntur, reperiri quod repugnet in germano Sti. Doctoris sensu huic dogmati catholico, novissime a Smo. Pio PP. IX definito, colligitur aperte et inconcussse quod hac in parte nihil maculae Angelici Doctoris doctrinam inure-re fas sit; nihil ergo in ea expungendum, nihil corrigendum, nihil innovandum. Ex hoc ergo profecto laetandum, et maxime nobis est. Sed sufficit? Minime.

In mea dissertatione Theologica de Immaculata Conceptione Beatissimae Virginis Mariae SS. Pio PP. IX, nomine mexicanæ Academiae pro edenda definitione dogmatis anno millesimo octingentesimo quadragesimo nono oblata (1), ex professo de mente Angelici Doctoris Thomae Aquinatis tractavi a pag. 82 usque ad 100, et omnibus mature expensis aiebam: his ergo omnibus satis arbitror factum investigationi initio hu-

(1) Typis edita Mexici eodem anno, et inserta in collectione romana jussu SS. Pii IX facta, et edita eodem anno sub titulo "*Pareri sulla definizione dogmatica dell' Immacolato Concepimento della Beata Vergine Maria.*"

jus paragraphi propositae. Ex illis etenim, mens Sancti Doctoris aperte constare videtur, dum primo, in diversis locis legem generalem redemptionisque necessitatem statuit; secundo, redimendi modum excelsiorem per preservationem, cum Sto. Augustino asserit; tertio denique et ultimo, totam quaestionem absolvit, exceptionem a peccati originalis lege, et omnimodam Beatissimae Virginis puritatem expressis terminis solemniter stabiliendo.

His positis, nihil desiderandum ad tanti viri Angelici Thomae Aquinatis sententiam, apprime perspicendam superesse videtur. Gaudeamus igitur omnes, gaudeat catholicus orbis, exultet Sancta Mater Ecclesia, dum piissimam et verissimam de immaculato Beatae Mariae Virginis conceptu, sententiam tanti Doctoris auctoritate abs ullo dubio confirmatam videt.

Sed hoc ita est? Denuo nunc temporis scrutari oportet, ut commendationem a Sanctissimo Domino nostro Leone XIII de An-

gelici Doctoris doctrina expletam habeamus.

Sed ad tanti rei momenti disquisitionem stabiliendam, peropportunum duximus methodum Divi Thomæ, saltem aliquantulum, pro nostri ingenii tenuitate imitari: compertum enim omnibus est, quanta sit Sancti Doctoris, in obscurioribus etiam negotiis manifesta claritas, ab ipsamet Ecclesia in Officio recognita, quæ abs dubio, non solum ex illius clarissimo ingenio, verum etiam ex illius strictissima methodo, rependa videtur. Ex quo factum est, ut clarissimi viri, exempli gratia Illmus. Melchior Canus, talem viam in suis disciplinis tradendis fuerint sequuti. Aggrediamur ergo, in nomine Jesu Christi Filii Immaculatæ semperque Virginis Mariæ discussionem propositam.

Nemini latet, Angelicum Thomam constanter hanc methodum adhibuisse, scilicet: primo, rationes seu momenta dubitandi in quæstione quæ proponitur præ oculis exhibere, quod sub

hac forma in Summa, et fere in omnibus operibus reperitur: *Ad primum sic proceditur: Videtur quod etc. Sed contra etc.* In hac prima parte expenduntur momenta intellectum moventia ad utrumque extremum affirmativum vel negativum amplectendum; postea, in ea parte quæ corpus articuli vulgo appellatur, et generatim incipit: *Respondeo dicendum*, exhibet quæstionis solutionem præmittendo clarissima principia ex quibus solutio deducitur; denique ad rationes oppositas solvendum procedit, dicendo: *Ad primum ergo dicendum..... Ad secundum etc.* In hac methodo, si bene animadvertatur, nihil reperiri est, nisi naturalis processus humani intellectus. Quid enim in unoquoque nostrum, dum sibimetipsi aliquam quæstionem solvendam proponit, accidit, nisi quod in thomistica methodo apparet? Unusquisque enim primo, expendit momenta opposita; postea, inquit principia, ex quibus veritas liquido deducatur: denique, solutionem ad opposita necessario quærit, et sic tota discussio in nobis semper absolvitur. His positis, in proposito argumento quatuor nobis quærenda veniunt, quæ sequentibus interrogationibus distribuuntur.

tur, nempe: primo, Quæ sint in operibus Divi Thomæ, quæ in oppositam sententiam Immaculatæ Beatæ Virginis Mariæ Conceptionis, ipsius mentem traxisse videantur? Secundo, quæ sint momenta quæ pro Immaculato conceptu, ipsum fuisse opinatum testentur? Tertio, quæ est igitur Angelici Doctoris mens? Quarto, quid ergo dicendum ad opposita? En hujus disquisitionis divisio, quæ tota, Deo auspice, feliciter absolvenda speramus.

QUAESTIO.

Utrum Divus Thomas Doctor Angelicus, pro dogmate de Immaculata Beatæ Mariæ Virginis Conceptione, nuper a SS. Pio PP. IX definito, opinatus fuerit.

ARTICULUS UNICUS.

Pars prima.

Ad primam partem sic proceditur:

Videtur quod Divus Thomas pro Immaculato Virginis Conceptu non fuerit opinatus:

1. Illa enim cujus caro concepta fuit in originali peccato, tale peccatum contraxit: sed

Divus Thomas (S. par. III, q. 14, a. 3 ad 1.) inquit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato;" ergo opinatus fuit quod tale peccatum contraxit.

2. Præterea: Cujus corpus totum fuit in originali peccato conceptum, etiam originale peccatum contraxit: sed Divus Thomas (S. part. III, quæst. 31, art. 7, in arg. *Sed contra*) scripsit, "Corpus Beatæ Virginis totum fuit in originali peccato conceptum;" ergo ut antea.

3. Præterea: Qui asserit quod quicumque ex utriusque sexus commixtione concipitur, oportet quod cum peccato originali concipiatur, confitetur quod, quia Beata Virgo concepta fuit ex utriusque sexus commixtione, etiam oporteat quod cum originali peccato conciperetur: ita expressis verbis Divus Thomas (*Comp. Theologiæ Cap. 224*). En ejus verba: "Oportuit quod cum peccato originali conciperetur, utpote quæ ex utriusque sexus commixtione concepta fuit. Hoc enim privilegium sibi soli servabatur, ut Virgo conciperet Filium Dei."

4. Præterea: Qui indistincte et firmiter asserit, quod omnes homines ex Adamo, præter solum Christum, derivati originale peccatum

tur, nempe: primo, Quæ sint in operibus Divi Thomæ, quæ in oppositam sententiam Immaculatæ Beatæ Virginis Mariæ Conceptionis, ipsius mentem traxisse videantur? Secundo, quæ sint momenta quæ pro Immaculato conceptu, ipsum fuisse opinatum testentur? Tertio, quæ est igitur Angelici Doctoris mens? Quarto, quid ergo dicendum ad opposita? En hujus disquisitionis divisio, quæ tota, Deo auspice, feliciter absolvenda speramus.

QUAESTIO.

Utrum Divus Thomas Doctor Angelicus, pro dogmate de Immaculata Beatæ Mariæ Virginis Conceptione, nuper a SS. Pio PP. IX definito, opinatus fuerit.

ARTICULUS UNICUS.

Pars prima.

Ad primam partem sic proceditur:

Videtur quod Divus Thomas pro Immaculato Virginis Conceptu non fuerit opinatus:

1. Illa enim cujus caro concepta fuit in originali peccato, tale peccatum contraxit: sed

Divus Thomas (S. par. III, q. 14, a. 3 ad 1.) inquit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato;" ergo opinatus fuit quod tale peccatum contraxit.

2. Præterea: Cujus corpus totum fuit in originali peccato conceptum, etiam originale peccatum contraxit: sed Divus Thomas (S. part. III, quæst. 31, art. 7, in arg. *Sed contra*) scripsit, "Corpus Beatæ Virginis totum fuit in originali peccato conceptum;" ergo ut antea.

3. Præterea: Qui asserit quod quicumque ex utriusque sexus commixtione concipitur, oportet quod cum peccato originali concipiatur, confitetur quod, quia Beata Virgo concepta fuit ex utriusque sexus commixtione, etiam oporteat quod cum originali peccato conciperetur: ita expressis verbis Divus Thomas (*Comp. Theologiæ Cap. 224*). En ejus verba: "Oportuit quod cum peccato originali conciperetur, utpote quæ ex utriusque sexus commixtione concepta fuit. Hoc enim privilegium sibi soli servabatur, ut Virgo conciperet Filium Dei."

4. Præterea: Qui indistincte et firmiter asserit, quod omnes homines ex Adamo, præter solum Christum, derivati originale peccatum

contrahunt, ad hoc quod indigeant Christi redemptione, stat non pro Immaculata, sed contra Immaculatam Conceptionem Beatæ Virginis: sed ita Divus Thomas (S. 1. 2. q. 81, art. 3. in corp.) "Secundum fidem catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines, præter solum Christum ex Adam derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt."

5. Præterea: Asserere quod est erroneum dicere, quod aliquis sine originali peccato concipiatur præter Christum; quia ille qui sine peccato originali conciperetur, non indigeret redemptione, quæ facta est per Christum, et sic Christus non esset omnium hominum Redemptor; est etiam asserere quod Beata Virgo non sine originali peccato concepta fuit; sic ad litteram Divus Thomas (in Sent. IV, dist. 43, q. 1, art. 4 quæstiunc. 3 ad 3.): ergo Divus Thomas alienus est a sententia pro Immaculato Conceptu.

6. Præterea: Parte III q. 27, art. 2, in quo quærit utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem, dicit in argumento *Sed contra*: "Quod ea quæ fuerunt in Veteri Testamento, sunt figura Novi secundum illud

1 ad Cor. x: *Omnia in figura contingebant illis*: sed per sanctificationem tabernaculi de qua dicitur in Psalmo XLV: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus*, videtur significata sanctificatio Matris Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur secundum illud Psalmi XVIII: *In sole posuit tabernaculum suum*; de tabernaculo autem dicitur *Exod. ult.*: *Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini implevit illud*. Ergo etiam Beata Virgo non fuit sanctificata nisi postquam cuncta ejus perfecta sunt, scilicet corpus et anima."

"Respondeo dicendum quod sanctificatio Beatæ Virginis non potest intelligi ante ejus animationem duplici ratione..... Unde relinquitur quod sanctificatio Beatæ Virginis fuerit post ejus animationem." Ex quo sequi videtur quod in doctrina Divi Thomæ, sanctificatio non præcedat, sed sequatur conceptionem; et ideo conceptio ipsa non sit sancta et immaculata.

7. Præterea: In Sent. III dist. 3 quæst. 1 art. 1 dicit: "Sanctificatio Beatæ Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ;

quia capax gratiæ nondum erat; sed nec etiam in ipso instanti infusionis, ut scilicet, per gratiam nunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret; et secundum hoc nec concepta in gratia, sed gratia infusa post conceptionem; ergo Divus Thomas sic opinatus est.

En lector, difficultates omnes seu argumenta, quæ in operibus Divi Thomæ, prout nunc evulgatis existunt reperiri possunt: et quidem fidelissime ac diligentissime ponderata a nobis, ita, ut minime difficultatem eludere videamur. Sed jam ad secundam partem transeamus.

Secunda pars.

Sed contra est quod ex nullo alio capite melius intelligi potest mens D. Thomæ, quam ex sacrosancta Synodo tridentina quæ sibi ante oculos proposuisse videtur illam mentem scrutari, et ex illa, momenta, rationes et oracula derivare ad suas eruendas definitiones. Nemini dubium existimo, quod sacrosancta tridentina Synodus in mentem habuit Angelicum Doctorem post Scripturam sacram vel imprimis sequi:

hoc apparet ex tota tridentini Concilii historia a Cardinale Pallavicino exarata; hoc ex novissima Encyclica SS. D. Leonis PP. XIII *Æterni Patris* agentis: "Sed hæc maxima est, et Thomæ propria, nec cum quopiam ex Doctoribus catholicis communicata laus, quod patres tridentini, in ipso medio conclavi ordini habendo, una cum divinæ Scripturæ codicibus et Pontificum maximorum decretis *Summam* Thomæ Aquinatis super altare patere voluerunt, unde consilium, rationes, oracula peterentur." Cui ergo melius quam tridentinæ Synodo mens Angelici Doctoris nota fuit? Et quis interpretes melioris notæ et potioris auctoritatis ad illam cognoscendam reperiri potest? Audiamus ergo tridentinum tenacissimum Divi Thomæ secuacem, qui ait in decreto de peccato originali, sessione XV edito, circa finem: "Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto ubi de peccato originali agitur, Beatam et Immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem; sed observandas esse constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas inno-

vat." Ex quo sic arguo: nulli melior nota fuit mens Angelici Doctoris quam Tridentinae Synodo: nihil præterea in tridentina Synodo declaratum, inconsulta littera et mente Divi Thomæ; et multo minus contra illam: unde consilium, rationes, oracula petebantur, teste Leone XIII citato. Ergo dum Concilium declarat suam mentem, mentem etiam Divi Thomæ declarasse præsumitur. In illa ergo non comprehendit Mariam Virginem ubi de peccato originali agitur.

Hoc ipsum est quod firmiter asserit P. Joannes Maria Cornoldi dicens: "Ea igitur mea mens est ut ostendam; demonstrari nulla ratione posse Aquinatem fuisse profesum, quod attinet ad Deiparæ Virginis originem sententiam diversam ab ea, quam Sedes Apostolica nostris temporibus tamquam catholicum dogma definivit. Ad hanc quæstionem dirimendam antequam accedam; lectorem humanissime rogo ut et præjudicii cujuslibet expers, et ita animo comparatus esse velit, ut nisi manifesta ratio contraria sit, Aquinatem insignem Ecclesiæ doctorem præclara sanctitate præditum et Virgini addictissimum a tali sententia profi-

tenda quæ a veritate recedit, et fidei opposita est, (quamvis ejus ætate id minime compertum erat) alienum fuisse non decernat. Non minus de voluntatis vitio, quam de intellectus errore optima est Aquinatis sententia: "*In judicio quo judicamus de hominibus, præcipue attenditur bonum et malum ex parte ejus de quo judicatur, qui in hoc ipso honorabilis habetur, quod bonus judicatur, et contemptibilis, si judicatur malus. Et ideo ad hoc potius tendere debemus in tali judicio, quod hominem judicemus bonum, nisi manifesta ratio in contrarium appareat* (2. 2. q. 60, art. 4 ad 2)." Sed ni fallor, non solum indirecte ut ex Tridentino deducitur; nec solum negative, ut ita dicam, ut ex P. Cornoldi; sed directe et positive mens D. Thomæ pro Immaculata B. Virginis Conceptione extitisse solidissimis fundamentis constat, ut ex sequentibus patefacere aggredior.

Tertia pars.

Respondeo dicendum, quod ad enucleandam mentem Angelici Doctoris circa doctrinam de Immaculata B. Virginis Conceptione, nuperime ad dogmatis fidei firmitatem evectam per definitionem solemnem, loquendo ex Cathedra a Pio PP. IX editam, anno Incarnationis Dominicæ 1854 VI Idus Decembris, in Bulla quæ incipit *Ineffabilis Deus*; prius oportet nitide cognoscere, et clare exprimere, quæ sit mens et sensus illius doctrinæ quæ ad dogmaticam dignitatem evecta est, his verbis: "Auctoritate Domini Nostri Jesu-Christi, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Nostra, declaramus, pronuntiamus et definimus, doctrinam, quæ tenet, Beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suæ Conceptionis fuisse singulari Omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem, esse a Deo revelatam, atque iccirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam."

Igitur, Declaratio dogmatica est circa doctrinam: quærendum igitur est, quæ sit ista doctrina, ut liquido appareat quæ sit mens Sanctæ Matris Ecclesiæ circa Immaculatam Conceptionem; ut postea discutiamus, quæ fuerit mens Angelici Doctoris Divi Thomæ; ac denique, facta collatione utriusque mentis totam hanc inquisitionem absolvamus.

Sed ad evidentiam hujus inquisitionis circa mentem Ecclesiæ, inquirendum venit, primo, quid in Bulla Apostolica dogmatica intelligatur per *primum instans conceptionis* Mariæ; secundo, quid significetur per hæc verba, *singulari privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis*: utrum scilicet, Maria includatur in redemptione humani generis, et quomodo redempta, juxta hæc verba, *intuitu meritorum Christi*; tertio, quid significant hæc verba, *ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem*, utrum scilicet, hæc immunitas ab omni labe, excludat debitum originalis culpæ; quarto, de modo præservationis; quinto denique, circa hæc verba, *esse a Deo revelatam*, quæritur ubi et quomodo facta sit hæc revelatio. His solutis liquido apparebit

mens Ecclesiæ, ad ejus typum, postea mens Angelici Doctoris inquirenda veniet.

Circa primum illustrandum egregie conferrunt quæ in eadem Bulla dogmatica a Pio PP. IX fuere proposita. Et primo quidem, quod attinet ad significationem hujus vocabuli *conceptionis*, en textus Bullæ: "Decretoria plane verba, quibus Alexander VII decessor noster sinceram Ecclesiæ mentem declaravit, inquiens: Sane vetus est Christifidelium erga ejus Beatissimam Matrem Virginem Mariam pietas sentientium, ejus animam in primo instanti creationis atque infusionis in corpus, fuisse speciali Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus Filii humani generis Redemptoris, a macula peccati originalis præservatam immunem, *atque in hoc sensu*, ejus conceptionis festivitatem, solemni ritu colentium et celebrantium." Ex quo patet, mentem quam exprimit apostolica definitio in hoc sitam esse, quod *conceptionis* nomine intelligatur instans primum, quo anima B. Virginis creata fuit, et in corpus infusa. Non ergo, catholicum dogma respicit ad eandem Virginem, prout considerari potest, aut in parentibus, aut in semine,

aut in foetu inanimato; ad quæ omnia, minime refertur. Pontificia igitur oracula, dum de Conceptione Virginis agunt, de ipsa Virginis anima et persona, apertissime intelliguntur; non autem de eo quod solummodo dici potest, scholastice loquendo, Virgo in causa, in virtute, in potentia.

Sed ad majorem rei illustrationem, non abs re erit alia verba Alexandri VII in eadem Bulla *Sollicitudo omnium Ecclesiarum* contenta in medium adducere. "Constitutiones, inquit, et decreta a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, et præcipue a Sixto IV, Paulo V et Gregorio XV edita, in favorem sententiæ asserentis, *animam Beatissimæ Mariæ Virginis in sui creatione et in corpus infusione*, Spiritus Sancti gratia donatam, et a peccato originali præservatam fuisse; nec non et in favorem *festi et cultus conceptionis* ejusdem Virginis Deiparæ, secundum piam istam sententiam, ut præfertur, exhibiti, innovamus." Ex quibus verbis, quæ sit mens et sensus Ecclesiæ, dum conceptionem Mariæ celebrat, et immaculatam declarat, manifeste apparet; scilicet, conceptio sumitur pro instanti in quo ani-

ma B. Virginis in sui creatione, et in corpus infusione, fuit Spiritus Sancti gratia donata.

Sed quærendum ultra venit, quid intelligatur per instans de quo agitur. "Quod spectat ad temporis instans, inquit Cornoldi, quo immunis a culpa B. Virgo esse perhibetur: in ea Virginis conceptione nefas est duplex instans ita excogitare, ut primo ejus persona peccato obnoxia dicatur, altero immunis eo quod fuerit sanctificata. Instanti enim *primo*, quod expresse in definitione catholica positum est, esse instans aliquod prius minime potest; ac propterea omnino a catholica fide recedunt qui eos sequuntur, qui ad labefactandam de immaculata Virginis conceptione doctrinam, excogitato inter primum atque alterum conceptionis instans et momentum discrimine, asserebant celebrari quidem conceptionem, sed non pro primo instanti atque momento."

Ex dictis, omnino patet quæ sit mens et sensus Ecclesiæ de primo instanti conceptionis. Veniamus jam ad secundum quæsitum, scilicet; ntrum Maria includatur in redemptione humani generis; et quomodo redempta juxta hæc verba, *intuitu meritorum Christi*,

Ad cujus evidentiam audiamus Bullam dogmaticam: "Omnes pariter norunt quantopere solliciti fuerint Sacrorum Antistites vel in ipsis ecclesiasticis conventibus, palam publiceque profiteri, Sanctissimam Dei Genitricem Virginem Mariam, ob prævisa Christi Domini Redemptoris merita, numquam originali subjacuisse peccato, sed præservatam omnino fuisse ab originis labe, et iccirco sublimiori modo redemptam." Ex his verbis, primo apparet Ecclesiam palam confiteri Mariam esse *redemptam*. Ergo inclusam in humani generis redemptione. Secundo, profitetur modum redemptionis sublimiorem, *sublimiori modo*. Quid vero requiratur ad redemptionem, scrutandum est, et quis sit modus sublimior redemptionis etiam investigare oportet.

Ad quod juxta dogmaticam Bullam, sensus Sacrorum Antistitum præ oculis habere necessum est. Et quidem omnes retro sæculorum Patres et Antistites uno ore cum S. Scriptura et Ecclesia profitentur, Christum esse totius humani generis Salvatorem et Redemptorem. Hoc Paulus crebro asserit in suis Epistolis: *Unus enim Deus. Unus et mediator Dei*

et hominum homo Christus Jesus: qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus (I ad Timoth. II, 5 et 6). In omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt (Ad Rom. V, 12). Sed in Christo omnes vivificabuntur (I Cor. XV, 22); et passim. Item Ecclesia damnando propositionem Jansenii: "Semipelagianum est dicere Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse aut sanguinem fudisse." De Patribus supervacaneum est dicere, quorum testimonia in mea Dissertatione reperiuntur.

Ergo excludere B. Virginem a redemptione est derogare privilegium Christi, et est contra Apostolum et Ecclesiam; et merito, hoc enim esset excludere Virginem a Christo, et Christum a Virgine, in hac qualitate propriissima Christo, scilicet Salvatoris, quæ in suo nomine continetur juxta illud: *Et vocabis nomen ejus Jesum; ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum* (Luc. I, 31). Sedulo igitur scrutandum est, quomodo juxta Bullam dogmaticam, B. V. M. includatur in Redemptione quæ est a peccato, et quomodo sit expers peccati, immunis scilicet ab omni originalis cul-

pæ labe. Immunis, quomodo? Præservatam. Ergo per præservationem. Et hæc præservatio, quomodo? Per sublimiorem modum redemptionis, sublimiori modo redempta. Et hic modus sublimior, cujus gratia? Ob prævisa Christi Domini Redemptoris merita. Ergo juxta rei veritatem, Maria redempta a Christo a peccato, et redempta sublimiori modo per præservationem, ob prævisa merita Redemptoris; hoc est, per præviam meritorum Christi applicationem, ob quam præservata est ne incurreret peccatum originale, in quod absque tali præservatione necessario incurrisset; et ideo redempta et immaculata, redempta a peccato, et immunis a peccato. Et liceat mihi in antecessum ponere, quod hæc est ipsissima Angelici Doctoris doctrina, ut postea evidentissime patebit.

Ex his patet solutio ad tertium quæsitum, scilicet: quid significant hæc verba, *ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem*; utrum, scilicet, hæc immunitas ab omni labe excludat debitum originalis culpæ. Debitum enim vocatur peccatum naturæ, de quo Apostolus ad Efes. II, 3 dicit: "*Eramus natura filii iræ*;" circa quod, Augustinus: "Quia vi-

tium pro natura inolevit;" juxta quod in verbis Bullæ dogmaticæ aperte inuitur, Beatam Virginem in tali debito positam, fuisse *præservatam* et ideo *redemptam*; quia peccatum pro natura inoleverat, utpote ab Adamo seminaliter traductam; et ideo indiguit redimi modo sublimiori per Christum, ut immunis esset ab omni originalis culpæ labe.

De quarto, scilicet, de modo præservationis, Bulla inquit: "Sublimiori modo redemptam *ob prævisa merita*," in quibus verbis aperte declaratur, quod talis modus est omnino exceptionalis; et ideo format singulare Virginis privilegium, de quo Alexander VII in verbis supra citatis: "Ejus animam (scilicet Virginis) in primo instanti creationis atque infusionis in corpus, fuisse speciali Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus Filii humani generis Redemptoris, a macula peccati originalis præservatam immunem." En privilegium Virginis, et modum præservationis ab Ecclesia definitum.

Tandem, de revelatione in Bulla apertissime traditur; et notandum quod illa loca S. Scripturæ afferuntur, quæ in nostra dissertatione jam

allata fuerant; et iisdem testimoniis quibus A. Doctor ad B. Virginis sanctitatem adstruendam, sæpissime utitur, ut mox apparebit.

Absoluta jam prima quæstione de mente et sensu Ecclesiæ, veniamus jam ad secundam, scilicet, de Divi Thomæ sensu et mente. Sed ne videamus vel tantillum a mente Ecclesiæ recedere, dum mentem Angelici Doctoris inquiremus; ex ipsius Ecclesiæ fontibus inexhaustis mentem Angelici satagamus exquirere. Ad quod sufficiat in memoriam revocare, quæ in argumento *Sed contra*, scilicet, in secunda parte dictum est. Sed jam directe ad mentem D. Thomæ scrutandam veniamus.

Mihi certissimum est Divum Thomam totum in eo fuisse, dum de B. Virgine Maria loquitur, ut ejus maxima privilegia adstrueret, salvis privilegiis Christi: et merito quidem, nam omnia ex ipso, et per ipsum, et in ipso constant, ait Divus Paulus. Sine Christo nihil virtutis, nihil dignitatis, nihil sublimitatis. Per ipsum et propter ipsum, B. Virgo æternaliter in mente Divina concepta, ad ipsius gloriam in illo consistorio æterno, *Astitit Regina*, ut ait Psalmista, *in vestitu deaurato: circumdata varie-*

tate. Propter ipsum et ad ejus gloriam celebrandam, invitati fuerunt coelicolæ ad Mariæ Conceptionem immaculatam plaudendam, ut olim nostra Ecclesia canebat in ejus festo: *Egredimini et videte, filiæ Sion, Reginam vestram, quam laudant astra matutina, cujus pulchritudinem sol et luna mirantur, et jubillant omnes filii Dei.* Ex ipso Beatissimæ Virgini tribuitur ab Ecclesia illud Isaïæ: *Gaudens gaudebo in Domino, et exultavit anima mea in Deo meo; quia induit me vestimento salutis, et indumento justitiæ circumdedit me, quasi sponsam ornatam monilibus suis.* Sublato ergo Christo, omnia tolluntur. Ad adstruenda ergo maxima privilegia Virginis, merito ab Angelico, a privilegiis Christi initium sumitur.

Quod autem ita sit, luce meridiana clarius patet. Familiarissima ecquidem sunt in Divo Thoma hæc et similia, ut in resp. ad 2, art. 2 q. 27 part. III: “Et ideo sub Christo qui salvari non indiguit tamquam universalis Salvator, maxima fuit B. Virginis puritas.” Hoc quidem I Sent. dist. 44 cum Anselmo: “Decuit Virginem ea puritate nitere, qua major sub

Deo nequit intelligi.” Et ex propria sententia ibidem dicit, “quod potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse possit in rebus creatis; et talis fuit puritas B. Virginis.” Hoc patet ex illis frequentissimis verbis: “Inconveniens est quod Christus non sit Salvator omnium hominum.” Et alibi: “Quia redemptione facta per Christum non indigeret; et sic Christus non esset caput omnium hominum: quod est inconveniens.” Et alibi: “Christus enim hoc singulare in humano genere habet, quod redemptione non indigeat; quia caput nostrum est: sed omnibus convenit redimi per ipsum.” Et alibi passim. Hæc est ergo mens appertissima Angelici Doctoris: ut adstruat, quod maxima fuerunt omnia privilegia in B. Virgine sub Christo, et ex Christo, et propter Christum Redemptorem; ita ut, quidquid non deroget privilegiis Christi, B. Virgini sit concedendum, ut ait: “Si hoc non deroget privilegio Christi.” Et concludit (quodl. 6 q. 5 art. 7): “Et ideo non tantum debemus dare Matri quod subtrahat aliquid honori Filii, qui est Salvator omnium hominum.”

Jam ergo videamus in quo ordine sint po-

nenda et distribuenda quæ sparsim in operibus Divi Thomæ, prout nunc evulgatis existunt, de Betissimæ Virginis privilegiis scripta reperiuntur; et prætermisissis pro nunc quæ de aliis privilegiis, ut de perpetua virginitate, maternitate divina, de assumptione ad cœlos sapientissime tradit; scrutemur quæ ad nostrum solummodo propositum attinent. Jam in prima parte, omnia omnino quæ immaculatæ conceptioni adversari videntur allata fuere; item in fine hujus partis referemus clarissima testimonia quæ privilegium Virginis in sua Conceptione adstruunt; nunc ergo superest, ut ad ordinem logicum redigamus. Sed antequam talem ordinationem stabiliamus, necessarium videtur ut, quid de redemptione Virginis in mente Divi Thomæ sit sentiendum, inquiramus.

De hac re in nostra Dissertatione supra citata sic dicebamus: postquam enim ibi allata fuere testimonia quæ in contrarium supra retulimus, diximus: Quæ omnia testimonia nihil aliud asserunt, quam generalem contra humanum genus legem a Domino Deo justissime latam; qua omnes homines obnoxii originali peccato, et filii iræ nascimur; ex qua etiam, re-

demptionis pro omnibus omnino hominibus necessitatem S. Thomas rectissime deducit; ac concludit, juxta illam legem, juxtaque hanc redemptionis necessitatem, B. Virginem peccatum originis contrahere debuisse; non certe quod actu contraxerit. Quod autem tantum de debito contrahendi loquatur, non obscure inferitur ex duplici redemptione, liberativa post culpam, et præservativa ante culpam; de quibus loquitur in mox adducendis testimoniis, quæ ad secundo loco designatum supra genus pertinent.

Nam 1. 2. q. 106 art. 2, laudat hæc D. Augustini verba: "Gratiæ tuæ deuto, et misericordiæ tuæ, quod peccata mea tamquam glaciem solvisti. Gratiæ tuæ deuto et quæcumque non feci mala. Quid enim non facere potui, qui etiam gratuitum facinus amavi? Et omnia mihi dimissa esse fateor; et quæ mea sponte feci mala, et quæ te duce non feci." Et reliqua ibi videnda. Quibus Sanctus Doctor addit hæc alia verba, quæ sequuntur in Augustino: "Et ideo tantummodo, immo amplius te diligit (innocens); quia per quem me videt tantis peccatorum languoribus exui, per eum (hoc est per Christum Redemptorem) se videt tantis pecca-

torum languoribus non implicari.”

Ipse Divus Thomas loco citato in lib. 4 Sent.: “Liberari autem, inquit, a malo, vel a debito absolvi, non potest nisi qui debitum incurrit, vel in malum dejectus est; et ita non possent omnes fructum Dominicæ passionis in se ipsis percipere, nisi omnes debitores nascerentur, et malo subjecti. Unde dimissio debitorum, et liberatio a malo non potest intelligi, quod aliquis sine debito, vel immunis a malo nasceretur; sed quia cum debito natus, postea (1) per gratiam Christi liberatur.” Ergo juxta Divum Thomam, et rei veritatem, ad hoc quod aliquis vere redemptus dicatur, et ut Dominicæ passionis fructum in seipso percipere possit, requiritur, et sufficit, quod debitor, seu cum debito contrahendi primi parentis peccatum nascatur: sed minime ut actu illud contrahat, quia hoc ipso quod cum debito natus, sed per gratiam Christi prævenientem liberatur, et dimissio et liberatio a malo, hoc est, vera redemptio intelligi optime datur. *Hac igitur ratione*, ut verba Divi Bernardi de alio simili argumento

(1) Intellige non de posterioritate temporis sed ordinis vel naturæ, ut infra ostendetur.

ad nostrum transferam, *fuit æqua utrique* (nobis et B. Virgini) *redemptio, solvens nos, et servans Istam*. Sed et amplius dicam: Mariæ redemptio non æqua ac nostra, sed multo copiosissima fuit; quia ut ait S. Thomas cum D. Augustino, per quem nos videt tantis peccatorum languoribus exui, per eum (Christam scilicet Redemptorem) se videt tanto peccato (originali) non implicari.

Hæc D. Thomæ interpretatio adeo legitima est, ut primi nominis Theologi et ipsimet adversarii eam amplecti non dubitaverint. Audiantur inter Theologos Sacri ordinis Prædicatorum Magister Seraphinus a Porrecta, R. F. Joannes a Sto Thoma, et inter adversarios Card. Cajetanus. A Porrecta: “Per necessariam sequelam patet D. Thomam novisse hoc, scilicet, quod B. Virgo etiamsi numquam actualiter incurrisset maculam originalis peccati, indigisset redimi per Christum a peccato; et consequenter, non tolleretur propter hoc a Christo suum privilegium, scilicet, quod sit Salvator omnium hominum. Salvasset enim etiam tunc Matrem suam a culpa originali, in quam utique de facto cecidisset, si Ipse eam a tali casu non præservasset.”

Joannes a Sto. Thoma: "Ad liberationem, inquit, per Christum, disjunctive postulat D. Thomas vel debitum, vel culpam in eo qui redimendus est. Ergo si sufficienter salvat D. Thomas redemptionem per Christum in aliquo qui solum nasceretur cum debito, non amplius requirit, quando loquitur de Virgine, et infert pro inconvenienti, quia alias non indigeret redemptione per Christum. Intelligit enim non indigeret, si conciperetur sine debito, et sine peccato; non tamen si conciperetur sine peccato, dummodo conciperetur cum debito in persona: et quoties Divus Thomas infert, quod non indigeret redemptione, *ly* non indigeret, est, quia includitur etiam debitum; hoc enim si datur, sufficit ad indigentiam redemptionis."

Card. Cajetanus in Commentario: "Si peccatum, inquit, originale, vel in actu, vel in necessitate habendi illud, quis non incurreret, non egeret redemptione: sed si omnes peccato originali sunt obnoxii, sufficit ad indigentiam redemptionis, etc." Et alibi: "Oportet aut quod habeat peccatum, vel quod sit in procinctu, seu periculo habendi peccatum quisquis eget salvari a peccato. etc."

His præmissis jam ad logicum ordinem in speciebus seu conceptibus a D. Thoma separatim emissis in diversis locis, ad rem cujus dilucidationem quærimus spectantibus veniamus. Cujus ordo ad mentem D. Thomæ videtur esse, primo, de peccato originali et ejus transmissione; secundo, de ipsa Virginis conceptione, et hoc dupliciter, materialiter et formaliter, scilicet, de conceptione foetus et ejus animatione; tertio denique, de ejus sanctificatione ut loquitur. Quid de his omnibus D. Thomas censuerit, hic perlustrandum nobis est.

De primo agit D. Thomas in 1. 2. q. 81 per totam illam quæstionem, quæ ex integro legi debet, ex qua tamen aliqua delibabimus. Et in primis quantum ad modum quo traducitur originale peccatum dicit in 1° art. in corpore: "Dicendum quod omnes homines qui nascuntur ex Adam possunt considerari ut unus homo, in quantum conveniunt in natura..... sicut Porphyrius dicit, *quod participatione speciei, homines* (id est omnes) *sunt sicut unus homo*. Sic igitur, multi homines ex Adam derivati sunt tamquam multa membra unius corporis; actus autem unius membri corporalis, puta

manus, non est voluntarius voluntate ipsius manus, sed voluntate animæ, quæ primo movet membrum.... Sic igitur, inordinatio quæ est in isto homine ex Adam generato, non est voluntaria voluntate ipsius, sed voluntate primi parentis, qui movet, motione generationis, omnes qui ex ejus origine derivantur; sicut voluntas animæ movet omnia membra ad actum. Unde peccatum, quod sic a primo parente derivatur, dicitur originale, sicut peccatum quod ab anima derivatur in membra corporis, dicitur actuale, et sicut peccatum actuale quod per membrum aliquod committitur, non est peccatum illius membri, nisi in quantum illud membrum est aliquid ipsius hominis; propter quod vocatur peccatum humanum: ita peccatum originale non est peccatum hujus personæ, nisi in quantum hæc persona recipit naturam a primo parente; unde et vocatur *peccatum naturæ* secundum illud (Ad Efesios), *Eramus natura filii iræ.* Et in responsione ad 2 dicit, quod etsi anima non traducatur, quia virtus seminis non potest causare animam rationalem; movet tamen ad ipsam *dispositive*: unde per virtutem seminis traducitur humana natura a pa-

rente in prolem, et simul cum natura, naturæ infectio. Ex hoc enim fit iste qui nascitur, consors culpæ primi parentis, quod naturam ab eo sortitur per quandam generativam motionem." Et ad 4 dicit, quod tamen est principium generationis, quæ est proprius actus naturæ, ejus propagationi deserviens.

Ex his principiis in art. 3 in corpore infert, "quod secundum fidem catholicam firmiter est tenendum quod omnes homines ex Adam seminaliter derivati, peccatum originale ex Adam contrahunt": scilicet, qui moventur ab Adam motione generationis; quod ad reatum, hoc est ad debitum contrahendi, non autem ad actum, hoc est, ut actu contrahatur referendum esse apertissime colligitur ex responsione ad 1, in qua loquendo de illis qui in adventu Domine reperientur vivi (1, ad Tessal. 4) et qui juxta apud Hieronymum aliquorum sententiam non morientur dicendum est, inquit, "quod, etsi non moriantur, est tamen in eis reatus mortis" quod sufficit ad salvandum illud Apostoli *In omnes mors pertransiit in quo omnes peccaverunt.*

Ex his etiam principiis infert in art. 4:

quod si aliquis miraculose ut Christus ex humana carne formatur, non contrahit originale peccatum, in debito scilicet, quia non est secundum seminalem rationem. "Dicendum, inquit, quod peccatum originale traducitur in posteros in quantum moventur ab ipso per generationem.... non autem est motio ad generationem, nisi per virtutem activam in generante; quod est secundum seminalem rationem ab eo (Adam) descendere." Hoc est ergo juxta D. Thomam debitum contrahendi peccatum originale, derivari scilicet ab Adam secundum seminalem rationem: ergo juxta mentem D. Thomæ omnis secundum seminalem rationem ab Adam descendens, contrahit originale peccatum in debito; et ideo dicit, omnes præter Christum; quia Christus non fuit in debito, eo quod non fuit seminaliter descendens. Sed liceat mihi observare, quod in hac eadem quæstione, loquendo in quinto articulo, in quo sibi objicit textum Damasceni dicentis, quod Spiritus Sanctus supervenit in Virgine (de qua Christus erat absque peccato originali nasciturus) purgans eam; respondit: "Dicendum quod illa purgatio proveniens in B. Virginem non re-

quirebatur ad auferendam transfusionem peccati originalis; sed quia oportebat ut Mater Dei maxima puritate niteret: non enim est aliquid digne receptaculum Dei, nisi sit mundum secundum illud Psalm. XCIII: *Domum tuam Domine decet sanctitudo.*" Ex quo de novo mens D. Thomæ aperitur de adstruenda in B. Virgine maxima puritate. Ergo solum loquitur de debito proveniente *dispositive* ad contrahendum originale peccatum, derivatum ex seminali propagatione, juxta dictum ex responsione ad 2 art. 1.

Quoad secundum quæsitum, scilicet de Conceptione Virginis in mente Divi Thomæ, repetam quæ P. J. M. Cornoldi de hoc sapienter scripsit: "Ut explorata sit, atque omnimoda perspicuitate nitens Angelici Doctoris sententia, duo scholasticæ placita sunt in mentem revocanda: primum est, inter foetus conceptionem, quæ est primus terminus *a quo* humanæ generationis, et personæ conceptionem, quæ est ultimus terminus *ad quem*, aliquam temporis moram intercedere. Alterum est, quamquam certa scientia ratum minime sit quantum temporis interfluat, nihilominus ani-

mam rationalem non creari, et in corpus infundi, nisi postea quam perfecta sint potiora saltem corporis membra. Non mea interest hæc philosophiæ scholasticæ placita in præsentem comprobare rationum momentis, atque etiam recentiorum in re medica peritorum auctoritate: tametsi perspicuum sit, neminem affirmare posse eodem prorsus instanti quo fit foetus conceptio, seu prima seminalium principiorum copulatio, animam condi corporique informando infundi, atque ideo effici etiam personæ conceptionem.

Hoc, secundum Aquinatis præclarissimorumque doctorum sententiam, solius Christi Domini privilegium fuit, eo quod non efficiebatur embrio in Virginis utero virilis seminis efficacia; sed fiebat proles Spiritus Sancti *virtute* (III. 33. 2). *Dicendum est quod ad hoc ut conceptio ipsi Filio Dei attribatur ut in Symbolo confitemur dicentes: Qui conceptus est de Spiritu Sancto, necesse est dicere ipsum corpus Christi dum conciperetur, esse a Verbo Dei assumptum. Ostensum est autem, supra (q. 6 art. 1. 2), quod Verbum Dei assumpsit corpus mediante anima, et*

animam mediante spiritu, id est intellectu. Unde oportuit quod in primo instanti conceptionis corpus Christi esset animatum anima rationali. Præterea in responsione ad 3. inquit: In generatione aliorum hominum locum habet quod dicit Philosophus (scilicet adesse temporis intercapedinem inter terminum a quo generationis et terminum ad quem), propter hoc quod successive corpus formatur, et disponitur ad animam. . . . Sed corpus Christi propter infinitam virtutem agentis fuit perfecte dispositum in instanti: unde statim in primo instanti recepit formam perfectam, id est, animam rationalem."

"Quibus positis unum quæro: affirmatne Aquinas absolute, animam rationalem Virginis esse creatam atque in corpus infusam sine sanctificationis gratia, aut peccato originis obnoxiam? Nequaquam: sed profitetur carnem Virginis conceptam esse in originali peccato, aut etiam corpus B. Virginis conceptum in originali fuisse. Ergo peccati originalis subjectum, secundum Aquinatem est corpus aut caro nondum animata rationali anima: atque idcirco sententia Aquinatis non opponitur catholicæ

sententiæ, qua definitur Virginis *animam* non fuisse peccato originali obnoxiam primo suæ existentiae instanti.

“At, inquires, non est silentio obvolvendum illud testimonium in quo non caro aut corpus Virginis peccato obnoxium esse perhibetur, sed absolute dicitur: *Beata Virgo in peccato originali fuit concepta.*”

“Commode id objicitur; ex hujus enim testimonii dilucida interpretatione alia sane, quæ imperitis nonnihil negotii facessere videntur, quavis difficultate carere videbuntur.”

“Et in primis objicientem jure meritoque redarguo inquires: qua veritatis specie Aquinatis verba obtrudis? Aquinas enim dum hisce vocabulis, *conceptione*, *concepta* et similibus utitur, animationem nequaquam indicat (si de Christi conceptione non sit sermo); sed semper id exprimit quod animationem *tempore* præcedit. Ergo dum profitetur Virginem esse in originali culpa conceptam, perinde est ac si dicat, Virginem, *antequam ejus anima crearetur corporique informando infunderetur*, in fœtus inanimati conceptione originis peccato obnoxiam fuisse. Quæ loquutio pervulgata sane

fuit apud veteres doctores, cum investigabant an Virgo fuerit peccato obnoxia in suis parentibus immediatis, an in Adamo, an ante animationem. Sed præstat objecti testimonii interpretationem audire, quæ habetur evidentissima apud ipsum Aquinatem, eodem Articulo ex quo illud testimonium est depromptum.”

“Quid enim quærit Sanctus Doctor III. Dist. III. qu. art. 1. quæst. 1? Num B. Virgo in primo animationis instanti fuerit peccato originis subjecta? Absit! Sed investigat num in prima seminis *conceptione* fuerit peccati expers, investigaturus in secunda quæstiuncula, num saltem fuerit *ante animationem*, et in tertia, num *ante nativitatem* ex utero. Ergo rerum tractandarum ordo nos edocet, subjectum peccati originalis non esse secundum Aquinatis allatum testimonium, *personam*, sed id quod principiorum seminalium unione concipitur, et nondum est rationali anima præditum.”

Hac dilucida explanatione apertissime patet, mentem D. Thomæ totam in eo fuisse (ut supra dicebamus) quod, primo et principaliter, privilegia Christi adstrueret, monstrando differentiam, ut ita dicam, essentialem inter mo-

dum conceptionis Christi, quæ tota fuit in instanti, agente virtute Spiritus Sancti in formatione corporis et in infusione animæ, quæ fuit simultanea, et modum conceptionis B. Virginis quæ fuit, in formatione corporis, per commixtionem sexuum, agente semine virili, et consequenter secundum seminalem rationem, ut supra dicebamus; ac iterum consequenter non instantanea ut ita dicam, sed successiva, ita ut non fuerit simul et semel integra formatio corporis, et infusio animæ, sed aliquod temporis spatium transierit; ac juxta superiorem doctrinam de natura transmissionis peccati originalis, subjectum dispositivum ad contrahendum peccatum originale (ad debitum contrahendi), scilicet, *virtus seminis quæ movet dispositivè*, se habuit in B. Virginis conceptione prioritate temporis priusquam ejus anima infunderetur. Et hoc solum evidenter est quod intendit Divus Thomas in loquutionibus in prima parte citatis.

Jam denique, ad tertiam et ultimam partem hujus ordinationis conceptum D. Thomæ veniamus, in qua de sanctificatione B. Virginis agendum est. Supra in prima parte retulimus

argumentum desumptum ex quæstione 27 art. 2 III partis in quo quærit: Utrum Mater Dei fuerit sanctificata ante animationem. Sed ad perfectam intelligentiam ipsius S. Doctoris mentis, tota quæstio de sanctificatione B. Virginis nobis perscrutanda venit. De hac agit ex professo in supracitata quæstione III partis in sex articulos divisa; et jam antea egerat in tertio Sent. Dist 3 q. 1 art. 1 tribus quæstionculis distributo. Ut supra relatum est, in prima agit de conceptione seminali, in secunda de animatione, in tertia de nativitate. Omnia diligenter et fideliter expendamus ut mentem S. Doctoris nobis liquido appareat.

Sed ne cui extranea videatur hæc loquutio D. Thomæ, *sanctificatio Virginis* veluti jam in se conceptum de peccati originalis contractione involvat, in memoriam repetendum est quod Dominus Noster Jesus Christus de semetipso agebat dicendo, *quem Pater sanctificavit et misit in mundum*. Numquid tali loquutione significavit Christus, se aliquando fuisse peccato subjectum? Absit! Quid ergo requiritur ad hujus loquutionis veritatem rigurose sumendam? Nihil aliud nisi gratiæ infusio: unde ait An-

gelicus: "Sanctificatio tantum ad eos pertinet qui gratiæ capaces sunt." Audiamus de hoc P. Cornoldi in sectione IV sui Operis: "Et primo quidem nefas est inferre ex vocabulo *sanctificata* Virginem fuisse secundum Angelicum Doctorem revera peccato originali *proprie et formaliter sumpto* inquinatam (de quo sermo est in catholico dogmate), si vel ex vocabuli insita potestate, aut saltem ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur, non videatur hujusmodi interpretatio eidem vocabulo tribuenda. At enim neque ex vocabuli insita potestate, neque ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur, est hæc eidem interpretatio adscribenda. Verbi *sanctifico* rationem detegemus. Quid significat *sanctum efficio*? Porro quod est *essentia* propria sanctum, effici sanctum omnino potest, quapropter sanctificatio *proprie* ei convenit, cui, præter essentiam sanctitas inest. Igitur quælibet creata intelligentia atque anima rationalis, cum *essentialiter* sancta minime sit, sanctificari dicitur, etsi *primo creationis instanti* gratia sanctificante ornetur. Ergo ex vocabuli insita potestate sanctificatio non indicat extitisse *tempus*, quo id

quod sanctificatum esse perhibetur fuerit peccato obnoxium."

"Neque minus antecedens tempus indicat *assumptio* quam *sanctificatio*. Quis autem inficiatur Verbum *assumpsisse* humanam carnem? Attamen nullum fuit instans in quo Christi humanitas sibi relicta extiterit; eodem instanti quo cœpit existere, fuit etiam assumpta."

"Sed quid moror? Dicesne *sanctificationis* vocabulum omnino sua natura *connotare*, ut ajunt scholastici peccatum antecedens si Christum ipsum impollutum, sanctum, a peccatoribus segregatum, Dei Filium atque adeo Deum audieris loquentem: *Quem Pater sanctificavit et misit in mundum* (Joan 10, 36). Vocabuli ergo virtute niti minime potes ut Aquinatem privilegio Virginis infensum ostendas, quemadmodum illi extitere quos *sanctificationis* vocabulo *abutentes* Romana Sedes jure meritoque redarguit."

"Non ex usu quo ab Aquinate idem vocabulum est adhibitum? Profecto! Aquinatem ipsum suismet verbis disserentem audiamus. De Christi *sanctificatione* ita loquitur (III 7

q. 2): Ad gratiam operantem per se pertinet facere justum: sed quod justum faciat ex impio, hoc *accidit ei* ex parte subjecti in quo peccatum invenitur. Anima Christi igitur *justificata* est per gratiam operantem, in quantum per eam *facta est justa* et sancta a principio suæ conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non justa."

Hæc a P. Cornoldi. Mihi liceat in medium producere testimonium D. Thomæ (in articulo primo III P. qu. 34) in quo quærit, utrum Christus in primo instanti suæ conceptionis fuerit sanctificatus per gratiam. Objicit sibi 2.º: "Sanctificatio videtur esse a peccato secundum illud 1 *ad Cor.* 6 *etc.* Ad 2 dicendum, quod sanctificari est aliquid fieri sanctum: fit autem aliquid non solum ex contrario, sed etiam ex negative vel privative opposito, sicut album fit ex nigro, et etiam ex non albo; nos autem ex peccatoribus sancti efficimur, et ita sanctificatio nostra est ex peccato: sed Christus quidem secundum hominem factus est sanctus, quia hanc gratiæ sanctitatem non semper habuit, non tamen

factus est sanctus ex peccatore quia, peccatum numquam habuit; sed factus est sanctus ex non sancto secundum hominem, non quidem privative, ut scilicet, aliquando fuerit homo et non fuerit sanctus, sed negative, quia scilicet, quando non fuit homo non habuit sanctitatem humanam; et ideo simul factus fuit homo et sanctus homo. Propter quod Angelus dicit (*Luc. I*): *Quod nascetur ex te sanctum*: quod exponens Gregorius (XVIII Moral.) dicit: "Ad distinctionem nostræ sanctitatis Jesus sanctus nasciturus asseritur: nos quippe si sancti efficimur non tamen nascimur, quia ipsa naturæ corruptibilis conditione constringimur; ille autem solus veraciter sanctus natus est, qui ex conjunctione carnalis copulæ conceptus non est."

His prælibatis videamus quid de B. Virginis sanctificatione D. Thomas scripserit in locis supra citatis; et quia quæ in III Sent. scripserat, explanate et in ampliorem lucem reducta reperiuntur in supra citata quæstione 27, part. III, quæ tota est de Beatæ Mariæ Virginis sanctificatione, illam scrutemur. Divisa est in sex articulos: in primo quærit, utrum B.

Virgo fuerit sanctificata ante nativitatem ex utero, et dicit in argumento: "Sed contra est quod Ecclesia celebrat nativitatem B. Virginis: non autem celebratur festum in Ecclesia nisi pro aliquo sancto. Ergo B. Virgo in ipsa sua nativitate fuit sancta. Fuit ergo in utero sanctificata.—Respondeo dicendum quod.... rationabiliter creditur, quod illa, quæ genuit *Unigenitum a Patre, plenum gratiæ et veritatis*, præ omnibus aliis majora privilegia gratiæ acceperit. Unde ut legitur (*Luc. cap. I*) Angelus ad eam dixit: *Ave gratia plena.*" Et respondendo ad 1. in quo sibi objecerat illud (*I ad Cor.*): *Non prius quod spiritale est, sed quod animale.* Sed per gratiam sanctificantem nascitur homo spiritaliter in filium Dei secundum illud (*Joan. I*): *Ex Deo nati sunt.* Non ergo &c.; respondet: "Dicendum quod etiam in B. Virgine prius fuit id quod est animale, et post id quod est spiritale; quia prius fuit secundum carnem concepta, et postea secundum spiritum sanctificata." Hoc est, juxta ea quæ antea dicta sunt de vocabulo *conceptionis*, prius fuit quod corpus formaretur, per commixtionem sexuum, et postea

quod sanctificaretur in conceptione formali, hoc est, in conceptione secundum spiritum; et in responsione ad tertium dicit quod "B. Virgo sanctificata fuit in utero a peccato originali, quantum ad maculam personalem; non tamen fuit liberata a reatu, quo tota natura tenebatur obnoxia, ut scilicet, non intraret in paradysum nisi per Christi hostiam:" objecerat enim sibi illud (*Ap. ad Hebr.*): *Habemus fiduciam in introitu Sanctorum per sanguinem ejus.* Ex quo sequitur quod nemo intrat nisi per sanguinem Christi in cœlum. Dicit ergo quod B. Virgo liberata fuit per Christum a *macula personali*, id est, a contrahendo peccato originali; quo tota natura tenebatur obnoxia, hoc est debitum contrahendi. Ergo mens Divi Thomæ tota est in adstruendo, ut supra diximus, majora privilegia gratiæ in B. Virgine præ omnibus Sanctis, salvis privilegiis Christi. Et ex hoc patet quid significaverit in secundo articulo supra relato, in quo dicit quod B. Virgo non fuit sanctificata nisi postquam cuncta ejus perfecta sunt, scilicet, corpus et anima; quia sanctificatio de qua loquimur "non est nisi per gratiam, cujus subje-

ctum non est nisi creatura rationalis." Et ex hoc patet quod dicit in Sent. III supra citato, quia ubi non est subjectum gratiae non potest esse sanctificatio, quae non fit nisi per gratiam; et ideo non ante animationem, neque etiam in instanti ipso quo concipitur ut anima infunderetur, ut esset forma creaturae humanae; sed utique in primo instanti physico in quo jam fuit creatura rationalis, seu in primo instanti physico personalitatis ejusdem Virginis Immaculatae. Et hoc est in mente et sensu Ecclesiae, juxta supra dicta, *in instanti conceptionis*, id est, in ipsa conceptione hujus Creaturae rationalis, scilicet, B. Virginis. Ex quibus omnibus ni fallor, luce meridiana clarius patet mentem A. Doctoris eandem esse ac mentem Ecclesiae in dogmatica declaratione.

Haec de theologica ac philosophica discussione circa mentem D. Thomae dicta sunt. Sed quoad verba et sententiam, haec nihil omnino discrepat non solum a definitione Ecclesiae, sed neque a pientissimis devotissimorum Patrum verbis; immo in hoc ipso exprimendo nulli cedere, quin potius in aliquo superare videatur. Ad cujus evidentiam sequentia testimonia in medium adducamus.

I. D. Thomas hoc aperte et firmiter asserit in I. Sent. dist. 44, q. I, art. 2 ad 3, in quo quærit, utrum Deus potuerit facere humanitatem Christi meliorem quam sit; 3 objicit sibi: "Videtur quod nec B. Virgine (scilicet quod Deus non potuerit facere aliquid melius B. Virgine), quia secundum Anselmum (lib. de Concep. Virg. capite 18), *decurrit ut B. Virgo quam Deus Unigenito Filio suo præparavit in Matrem, ea puritate niteret, qua major sub Deo nequit intelligi*. Sed nihil potest Deus facere quod sibi in bonitate vel puritate æquetur. Ergo videtur quod nihil melius B. Virgine facere possit." Respondet: "Ad tertium dicendum quod puritas intenditur per recessum a contrario; et ideo potest aliquid creatum inveniri quo nihil purius esse possit in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit; et talis fuit puritas B. Virginis, quæ a *peccato originali* et actuali immunis fuit; fuit tamen sub Deo etc. Ergo sine ullo ambage S. Thomas expresissime asserit conclusionem nunc catholicam de Conceptione Immaculata B. Virginis.

II. In commentariis in Epist. ad Gal. Cap.

II Lect. VI, juxta editionem Parissensem anni 1542 et Venetianam anni 1553 a Benedicto Piazza vindicatas in Opere cui titulus: *Causa Immaculae Conceptionis agitata et conclusa*, dicit: "Virum de mille unum reperi scilicet Christum, qui esset sine omni peccato. Mulierem autem ex omnibus non inveni, quæ a peccato omnino immunis esset, ad minus originali vel veniali. *Excipitur purissima et omni laude dignissima Virgo Maria.*" Nihil clarius.

III. Præterea, in opusculo super salutationem angelicam juxta antiquissimas editiones a Piazza allatas dicit: "Ipsa, (scilicet Sancta Maria) purissima fuit quantum ad omnem culpam, quia nec *originale*, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit." Juvat integrum textum de eadem salutatione angelica, prout nunc existit (1) referre: "Tertio excedit Angelos quantum ad puritatem: quia Beata Virgo non solum erat pura in se, sed etiam procuravit puritatem aliis. Ipsa enim purissima fuit et quantum ad culpam, quia ipsa Virgo nec *originale*, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit. Item quantum ad poenam.

(1) Vide novissimam editionem Parisiis, 1875 vol. 27 pag. 201.

Tres enim maledictiones datæ sunt hominibus propter peccatum... Sic ergo immunis fuit ab omni maledictione et ideo benedicta in mulieribus: quia ipsa sola maledictionem sustulit, et benedictionem portavit, et januam paradisi aperuit; et ideo convenit ei nomen *Maria* quod interpretatur stella maris." Jam vero puritas angelica est ab omni culpa; ergo et B. Virginis quæ illam excedit: denique originalis culpa est aliqua maledictio; immo origo maledictionum; sic ergo non solum ab illa immunis fuit, quia ab omni maledictione; sed etiam quia ipsa sola maledictionem sustulit, ipsa sola inter puras humanas creaturas adeo non incurrit, quin etiam propter illam tollitur a nobis, gratia Salvatoris Filii ejus.

IV. Præterea, *de Veritate* q. 24 art. 9, ait: "Dona gratiæ non sequuntur ordinem naturæ de necessitate; et ideo quamvis humana natura non sit angelica dignior; tamen alicui homini collata est major gratia quam alicui angelo; sicut B. Virgini, et homini Christo. Confirmatio autem in bono B. Virgini compete-
bat, quia Mater erat divinæ Sapientiæ, in qua *nihil inquinatum incurrit* ut dicitur Sap.

VII." Ex quo patet primo: quod major fuit gratia B. Virgini quam gratia collata cuilibet angelo: sed non ita fuisset si aliquando gratia caruisset; quia angelus numquam caruit gratia: et præterea major est gratia illius qui non incurrit, quam ejus qui vel in instanti in peccato fuit: secundo ex Divo Thoma B. Virgini competebat ut Mater Sapientiæ, in qua nihil inquinatum incurrit, quod nihil inquinatum esset in ea. Igitur puritas ejus nulla contagione peccati nec originalis nec actualis inquinata fuit.

V. Insuper Sent. III. dist. 3. q. 1. art. 1. qu. 2 ad 3: "Ipsa super omnes alios sanctos a peccato purior fuit, ut in hac littera habetur, velut Divinæ Sapientiæ Mater electa, in qua nihil inquinatum incurrit ut dicitur Sap. VII. Unde non est dubitandum hoc multo excellentius Matri Dei collatum fuisse." Ex quo sic concluditur: Multo excellentius fuit purior B. Virgo super omnes alios sanctos, adeo ut in ea nihil inquinatum incurreret: sed hoc omnimodam immunitatem a peccato originali et actuali requirit. Talis ergo fuit in sententia Divi Thomæ.

VI. Præterea. Part. III q. 27 art. 2 ad 2 inquit: "Et ideo sub Christo qui salvari non indiguit tamquam Universalis Salvator, maxima fuit B. Virginis puritas.... et hoc significatur (*Job III*), ubi de nocte originalis peccati dicitur: *Expectet lucem* (id est Christum), *et non videat* (quia nihil inquinatum incurrit in illam ut dicitur Sap. VII), *nec ortum surgentis auroræ* (id est B. Virginis, quæ in suo ortu a peccato originali fuit immunis)." De quo autem ortu intelligatur ex supra dictis manifestum est, dum ostendimus, per conceptionem intelligere formationem corporis, et per ortum, animationem, id est infusionem animæ in corpus.

Ex quibus omnibus cum Joanne M. Cornoldi sic arguo: "In perspicuis est, allata testimonia esse præmissas, ex quibus *profecto logica necessitate* hæc illatio consequitur: Beata Virgo, quia Mater Dei, fuit ab originali peccato immunis, ut ex dictis patet.

Jam dicta sufficerent: sed ne cui dubitatio vel minima superesse possit de mente, de doctrina, de littera ipsa Divi Thomæ super personam omnimode immaculatam et incontamina-

tam Beatissimæ et Purissimæ Virginis Mariæ, liceat mihi pro coronide sequentem textum ipsius Angelici Doctoris assumptum ex Opusculo de Dilectione Dei, scilicet sub titulo: "*De decem gradibus amoris*" referre. Opusculum est 16 alias 61 in editione Parissienne anni MDCLX pag. mihi 342. En textus: "Gradus ergo decimus in quo amor facit assimilari totaliter ultra Seraphim, est qui tam similatur excellenter, utpote quibus in summo convenit Angeli definitio quam ponit Dionysius: *Angelus est imago Dei, manifestatio occulti luminis, speculum clarum, clarissimum, immaculatum, incoinquinatum, incontaminatum, totam si conveniens est dicere, suscipiens in se pulchritudinem omniformis deiformitatis munde resplendere faciens in se bonitatem silentii*. Fecit ergo summus Artifex in ostentationem plenioris artis suæ speculum unum, clarissimo clarius, Seraphim tersius et purius, et tantæ puritatis ut purius intelligi non posset nisi Deus esset, PERSONAM SCILICET GLORIOSISSIMÆ VIRGINIS. De quo Anselmus: Decebat ut illius conceptio hominis de

matre purissima fieret ea puritate, qua major sub Deo nequit intelligi. De hujus speculi formatione, Bernardus: Hanc, Domine, fecisti imaginem bonitatis tuæ, in ea valde artifex ostendens magisterium pietatis tuæ: sed rursum ex isto mirabiliter produxit aliud nobilius, quod ineffabiliter unitatem divinæ personæ assumptum, ut conjuncta summa et immediatissimæ faciei divinæ ipsam, plenissima et totali similitudine repræsentat. Nec jam dicatur homo divinus, ut a Deo sigillatus, sed homo Deus, una persona gemina natura." En ergo, lector benevole, mens, doctrina et littera D. Thomæ sapientissime et absque ullo ambage circa personam Beatissimæ V. Mariæ. In quo nota bene quod dicatur *imago Dei, speculum clarissimum, immaculatum, incoinquinatum, incontaminatum, suscipiens in se pulchritudinem omniformis deiformitatis*; et ex consequenti ergo, *talis* dicitur esse personam Beatissimæ Virginis. Nota iterum quod dicit, *ipsam esse plenioris ostentationem artis divinæ, ita ut summus artifex fecerit in ea speculum unum*; et nota iterum uni-

tatem exclusivam: dicit enim quod sit tale speculum *clarissimo clarius, Seraphim tersius et purius*: en argumentum desumptum per comparisonem ad Angelos: nota iterum, in verbis, *tantæ puritatis, ut purius intelligi non posset nisi Deus esset*, excellentissimam puritatem sub Deo, et adeo, ut nihil sit purius nisi *esset Deus*. Quid ultra? Nota iterum bene, quod dicit PERSONAM SCILICET GLORIOSISSIMÆ VIRGINIS. En persona de cuius conceptione agitur, de cuius puritate quæritur, de cuius incontaminatione sciscitabatur; non ergo de embrione, non de semine, non de natura Adami, sed de persona Virginis: nota denique ultima verba de prærogativa Christi, scilicet *ineffabiliter unitatem divinæ personæ assumptum*.....*nec jam dicatur homo divinus ut a Deo sigillatus, sed homo Deus, una persona gemina natura*. En ergo iterum iterumque quod tota mens et doctrina D. Thomæ in eo est, ut maxima quidem privilegia Virginis philosophice et theologice adstruat, salvis privilegiis Christi: quod sapientissime fecit, et liceat mihi dicere seu exprimere quod sentio: ut nullus alius sit melius loquutus.

Sed in gratiam lectoris breviter reassumamus, quæ in corpore hujus articuli dicta sunt. Et in primis de mente et sensu Ecclesiæ apertissime patet, quod definitio dogmatica tria comprehendit; primo, quod nullo tempore B. Virgo fuerit in peccato originali formaliter sumpto; secundo, quod in momento seu in instanti in quo ejus anima fuit infusa in corpus jam suis membris instructum, ut ait Benedictus XIV, hoc est in ejus perfecta conceptione, non embrionis, sed personæ, fuit singulariter sancta seu sanctificata per infusionem gratiæ præservativæ, id est præservantis ipsam a contrahendo peccato originali; tertio, quod fuit præservata intuitu meritorum Christi, seu ob prævisa merita Christi Filii ejus, ac proinde singulariter redempta a Christo, *modo sublimiori* ut ait Bulla dogmatica.

De mente D. Thomæ pariter constat: primo, quod puritas B. Virginis fuit, qua nihil purius esse potest in rebus creatis, utpote quæ a peccato originali et actuali immunis fuit, (Sent. III dist. 44. quæst. 1. art. 3 ad primum) quod idem est ac definitum in Bulla; secundo, constat quod ejus mens tota fuit in asserenda

maxima privilegia B. Virginis sub Christo, hoc est, salvis privilegiis Christi (ut in responsione ad secundum art. 2 q. 27. part. III): hinc Maria singulariter redempta a Christo redemptione præservativa (ut in 1. 2. q. 106. art. 2 et in Sent. IV supra citato) et hoc omnino cum tertio concordat, scilicet, cum expressis terminis Bullæ dogmaticæ: tertio denique, asserit quod conceptio Christi fuit tota in instanti indivisibili, et ideo sanctificatus in illo; sed conceptio B. Virginis, primo non fuit in instanti tota perfecta, sed prius conceptio seminalis per commixtionem sexuum, deinde animalis, seu infusio animæ in corpus jam suis membris instructum, et quando talis unio facta fuit, hoc est quando conceptio terminata est ad creaturam rationalem, quæ est sanctificationis subiectum, sanctificata fuit per gratiam præservantem, quæ illam reddit immunem a peccato originali contrahendo, et puriorem omnibus creaturis sub Christo, ut patet locis supra citatis (I et IV Sent. comparatis cum quæstione 27 partis III) quod omnino consonat cum secundo dicto de definitione dogmatica. Unde relinquatur quod mens D. Thomæ de immunitate, redemptione

et sanctificatione B. Virginis eadem omnino est cum mente Ecclesiæ expressa in Bulla dogmatica SS. Pii IX quæ incipit *Ineffabilis Deus*. Unde concluditur rectissime juxta verba meæ Dissertationis initio relata: quod his positus, nihil desiderandum ad tanti Viri Angelici Thomæ Aquinatis, sententiam apprime perspicendam superesse videatur. Gaudeamus igitur omnes, gaudeat catholicus orbis, exultet S. Mater Ecclesia dum piissimam, et verissimam de Immaculato B. M. Virginis conceptu sententiam tanti Doctoris auctoritate abs ullo dubio confirmatam videt. Et per hoc patet responsio ad objecta in prima parte.

Quarta pars.

Ad primum ergo dicendum quod dum D. Thomas dicit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato" hoc dicit de debito naturæ, hoc est, ex eo quod traxit naturam humanam ex primo parente secundum seminalem rationem; quod ut pateat oportet scrutari Sanctum Doctorem. Hæc desumpta sunt ex responsione ad primum art. 3 q. 14, III partis in quo

maxima privilegia B. Virginis sub Christo, hoc est, salvis privilegiis Christi (ut in responsione ad secundum art. 2 q. 27. part. III): hinc Maria singulariter redempta a Christo redemptione præservativa (ut in 1. 2. q. 106. art. 2 et in Sent. IV supra citato) et hoc omnino cum tertio concordat, scilicet, cum expressis terminis Bullæ dogmaticæ: tertio denique, asserit quod conceptio Christi fuit tota in instanti indivisibili, et ideo sanctificatus in illo; sed conceptio B. Virginis, primo non fuit in instanti tota perfecta, sed prius conceptio seminalis per commixtionem sexuum, deinde animalis, seu infusio animæ in corpus jam suis membris instructum, et quando talis unio facta fuit, hoc est quando conceptio terminata est ad creaturam rationalem, quæ est sanctificationis subiectum, sanctificata fuit per gratiam præservantem, quæ illam reddit immunem a peccato originali contrahendo, et puriorem omnibus creaturis sub Christo, ut patet locis supra citatis (I et IV Sent. comparatis cum quæstione 27 partis III) quod omnino consonat cum secundo dicto de definitione dogmatica. Unde relinquitur quod mens D. Thomæ de immunitate, redemptione

et sanctificatione B. Virginis eadem omnino est cum mente Ecclesiæ expressa in Bulla dogmatica SS. Pii IX quæ incipit *Ineffabilis Deus*. Unde concluditur rectissime juxta verba meæ Dissertationis initio relata: quod his positus, nihil desiderandum ad tanti Viri Angelici Thomæ Aquinatis, sententiam apprime perspicendam superesse videatur. Gaudeamus igitur omnes, gaudeat catholicus orbis, exultet S. Mater Ecclesia dum piissimam, et verissimam de Immaculato B. M. Virginis conceptu sententiam tanti Doctoris auctoritate abs ullo dubio confirmatam videt. Et per hoc patet responsio ad objecta in prima parte.

Quarta pars.

Ad primum ergo dicendum quod dum D. Thomas dicit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato" hoc dicit de debito naturæ, hoc est, ex eo quod traxit naturam humanam ex primo parente secundum seminalem rationem; quod ut pateat oportet scrutari Sanctum Doctorem. Hæc desumpta sunt ex responsione ad primum art. 3 q. 14, III partis in quo

quærit, utrum Christus defectus naturales contraxerit? Objicit sibi primo: "Videtur quod Christus defectus naturales contraxerit. Illud enim contrahere dicimus quod simul cum natura ex origine trahimus: sed Christus simul cum natura humana, defectus et infirmitates corporales per suam originem traxit a Matre, cujus caro hujusmodi defectibus subiacebat; ergo videtur quod hos defectus contraxerit." Respondet: "Ad primum ergo dicendum, quod caro Virginis concepta fuit in originali peccato, et ideo hos defectus contraxit; sed caro Christi ex Virgine assumpsit naturam absque culpa &c." dixerat, enim in articuli corpore: "Accepit Christus naturam humanam absque peccato, in illa puritate in qua erat in statu innocentiae et simili modo potuisset assumere humanam naturam absque defectibus. Sic igitur patet quod Christus non contraxit hos defectus quasi *ex debito* peccati eos suscipiens, sed ex propria voluntate." Ergo Divus Thomas loquitur de debito naturæ, quod est debitum peccati: et ut supra notavimus, totus est in privilegiis Virginis adstruendis, salvis privilegiis Christi; fuit autem privilegium Christi

secundum Augustinum ibi citatum, quod accepit naturam humanam in illa puritate in qua erat in statu innocentiae: sed B. Virgo accepit naturam humanam ex Adamo, et recipiendo ex illo secundum seminalem rationem carnem, quæ erat obnoxia debito peccati; ut supra dictum est. Nihil ergo ex illis verbis contra mentem Sti. Doctoris supra expositam, nec contra mentem Ecclesiæ in definitione dogmatica.

Ad secundum similiter dicendum quod illa verba: "Corpus B. Virginis totum fuit in originali peccato conceptum," desumpta sunt ex quæstione 31 art. 7. III partis in argumento *Sed contra*: et notandum est quod juxta communem D. Thomæ interpretum sententiam, ea quæ in argumento *Sed contra* dicuntur non semper a Sto. Doctore affirmantur, ut pluries videre est; sed prætermissa hac responsione, dicendum quod juxta remissionem marginalem in Summa romana anni 1773 talia verba sumuntur ex quæstione 14 art. 3 ad I, quæ sunt omnino eadem verba superioris argumenti jam soluti. Sed majoris claritatis gratia, et in confirmationem supra dictorum notandum est, quod in isto articulo 7

quærit D. Thomas utrum caro Christi in patribus fuerit peccato obnoxia. In argumento *Sed contra* dicit quod corpus Christi non refertur ad Adam et ad alios Patres, nisi mediante corpore B. Virginis de quo carnem assumpsit; et respondet: "Dicendum quod cum dicitur Christum vel carnem ejus fuisse in Adam et in aliis patribus, comparamus Ipsum vel carnem ejus ad Adam, et ad alios patres: manifestum autem est quod alia fuit conditio patrum et alia Christi; nam patres fuerunt subjecti peccato, Christus autem fuit a peccato omnino immunis."

"Dupliciter ergo in hac comparatione errare contingit. Uno modo, ut attribuamus Christo vel carni ejus conditionem quæ fuit in Patribus, puta, si dicamus quod Christus in Adam peccavit, quia in eo aliquo modo fuit: quod est falsum, quia non eo modo in eo fuit, ut ad Christum peccatum Adæ perveniret, quia non derivatur ab eo secundum concupiscentiæ legem, sive secundum seminalem rationem, ut supra dictum est..... Secundo, quia cum caro humana peccato inficiatur ex hoc quod est per concupiscentiam concepta, sicut tota caro alicu-

jus hominis per concupiscentiam concipitur, ita etiam tota peccato inquinatur." Et jam antea in articulo præcedente dixerat in responsione ad secundum, quod "quamvis corpus Christi non fuerit in Adam et in aliis patribus secundum seminalem rationem, corpus tamen B. Virginis quod ex semine matris est conceptum, fuit in Adam et in aliis patribus secundum seminalem rationem; et ideo mediante B. Virgine, Christus secundum carnem dicitur esse ex semine David per modum originis."

Ex quo patet, ut a nobis supra ostensum est, quod D. Thomas hanc differentiam ponit inter conceptionem Christi et conceptionem B. Virginis, quod conceptio Christi non fuit secundum seminalem rationem; sed virtute Spiritus Sancti ut in Evangelio (*Luc.*) et in Symbolo habetur: *Qui conceptus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine.* Et ideo caro Christi, etiam si desumpta sit ex Adamo, non derivatur ex illo secundum seminalem rationem: conceptio autem B. Virginis fuit secundum seminalem rationem, et ideo caro ejus seu totum corpus conceptum in debito originalis culpæ, veluti desumptum et derivatum ab Adam secundum semi-

nalem rationem. In hoc ergo totus est D. Thomas, quod stabiliat differentiam inter privilegium Christi, et privilegium B. Virginis: primum, in modo conceptionis corporis, secundo, ex hoc ipso quod caro Christi non fuit obnoxia peccato Adæ neque in debito: quia, ut supra diximus, sumpsit naturam humanam in illa puritate in qua erat in statu innocentiae; Beata autem Virgo, utpote ejus caro derivata ab Adam secundum seminalem rationem, non traxit eam, nisi ut erat in Adam obnoxia peccato, id est, in debito ad illum contrahendum, nisi speciali redemptione per gratiam Christi prævenientem præservata fuisset, ut revera fuit secundum Angelicum; et ita, licet non traxerit carnem ab Adam in illa puritate in qua erat in statu innocentiae, quod fuit proprium Christi; attamen per redemptionem præservativam habuit talem puritatem qua major sub Deo nequit intelligi, et per quam immunis fuit a peccato originali et actuali, ut in I Sent. asseveranter dixit. Et ex hoc patet quod mens Divi Thomæ nihil a mente Ecclesiae discrepat, immo illam dilucide explicat.

Ad tertium dicendum quod in illo capite

agit Sanctus Thomas *de Sanctificatione B. V. Mariæ Matris Dei*, et mens ejus ex toto contextu patet esse, ut supra diximus, tribuere B. Virgini excellentissimam puritatem, salvis privilegiis Christi, scilicet, in modo conceptionis, quæ in Christo fuit sine commixtione sexuum, sed obumbratione virtutis Altissimi; conceptio autem B. Virginis utpote ex utriusque sexuum commixtione proveniens, fuit etiam cum debito contrahendi peccatum originale, ut supra ostensum est. Similiter etiam indiguit redimi per Christum, ad quod hoc ipsum requirebatur. Ergo dum dicit quod ab eo quodam speciali modo purgata fuit, et quod fuit modo excellentiori quam Hieremias et Joannes Baptista, datur intelligi quod ejus redemptio fuit per præservationem a contrahendo actualiter formali peccato: hoc patet ut diximus ex toto contextu, quod ut evidentius appareat, aliqua ex illo capite delibabimus. Inquit: "Quia igitur, ut ex prædictis apparet B. Virgo Maria Mater Filii Dei facta est de Spiritu Sancto concipiens, decuit, ut excellentissima puritate mundaretur, per quam congrueret tanto Filio: et ideo credendum est eam

ab omni labe actualis peccati immunem fuisse, non tantum mortalis, sed etiam venialis, quod nulli sanctorum convenire potest post Christum; cum dicatur (*Joan. 1. 8*): *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est.* Sed de B. Virgine Matre Dei intelligi potest quod (*Cant. IV. 7*), dicitur: *Tota pulchra es amica mea et macula non est in te.* Nec solum a peccato actuali immunis fuit, sed etiam ab originali speciali privilegio mundata. Quo modo autem mundata? Excellentiori modo quam Hieremias et Joannes Baptista, ita ut “ejus sanctificatio amplior fuit quam aliorum ex utero sanctificatorum;” adeo ut “Beata Virgo Maria tanta abundantia gratiæ sanctificata fuit, ut deinceps ab omni peccato conservaretur immunis, non solum mortali sed etiam veniali.” Ergo hoc solum requirit, scilicet, quod privilegium Virginis sit, salvis privilegiis Christi, in hoc quod Christus recepit naturam ut in primæva innocentia, non autem Beata Virgo, quod patet ex sequentibus verbis ipsius capitis: “In Domino autem Jesu Christo aliquid amplius fuit..... Hoc autem videtur ad

integritatem primi status pertinuisse.” Et ideo indiguit redimi per Christum modo sublimiori, ut de facto fuit redempta juxta Bullam dogmaticam a qua non discrepat mens Divi Thomæ.

Ad quartum dicendum quod hoc argumentum desumptum est ex quæstione 81 art 3. 1 2. Sed de hoc jam ex professo tractavimus in corpore hujus articuli, ubi satis, superque ostensum est, hic non agi nisi de debito contrahendi peccatum originale, ut patet ex responsione ad primum, in qua dicitur quod salvatur illud Apostoli: *In omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt*, cum solo reatu (hoc est debito) mortis; licet aliqui de facto non moriantur in fine mundi secundum sententiam aliquorum, ut videre est in Sto. Hieronymo ibi citato. Ergo a pari. Et præterea hoc argumentum sumitur a D. Thoma ex necessitate redemptionis; ait enim: “Alioquin non omnes indigerent redemptione quæ est per Christum, quod est erroneum.” Sed de necessitate redemptionis, et de modo excellentiori quo B. Virgo redempta fuit a Christo juxta sententiam ipsius Angelici Doctoris, aper-

tissime ostendimus supra in corpore, quod est eadem doctrina et mens expressa ab Ecclesia in Bulla dogmatica. Nihil ergo in hac parte superest difficultatis. Et per hoc patet responsio ad quintum quod desumitur ex hoc ipso capite, scilicet, ex necessitate redemptionis, de qua abunde diximus.

Ad sextum dicendum quod ex professo tractavimus de sanctificatione B. Virginis juxta litteram et mentem Divi Thomæ, comparando ea quæ scripsit de sanctificatione B. Virginis cum his quæ scripsit de sanctificatione Christi, et ibi, citra omnem dubitationem, ostensum est cum ipsis verbis Sti. Doctoris in hac eadem quæstione 27, de qua sumptum est argumentum, quod nec per viam hujus verbi *Sanctificationis*, nec per usum quo adhibitum est a Sto. Doctore aliquid aliud significatur, nisi infusio gratiæ, dicente quod: "Sanctificatio de qua loquimur non fit nisi per gratiam cujus subjectum est creatura rationalis;" minime autem intenditur a Sto. Doctore quod B. Virgo fuerit in peccato formaliter sumpto neque per instans alienius temporis; ut ibidem ostendimus. Et ex hoc sequitur responsio ad septimum.

Ad septimum ergo dicendum, quod juxta verba Divi Thomæ, sanctificatio B. Virginis non potuit esse ante animationem, quia capax nondum erat ad recipiendam gratiam, quæ non recipitur nisi in anima, juxta ea quæ dicuntur in quæstione 27, III partis citata. Sed neque in instanti animationis, quia juxta litteram Divi Thomæ in quæstione citata 27, "subjectum sanctificationis est creatura rationalis; sed per prius, prioritate non temporis sed naturæ, est esse subjectum sanctificationis, quam recipere sanctificationem, "quæ non fit nisi per gratiam," quæ juxta doctrinam Divi Thomæ, est qualitas, et omnibus notum est, juxta Philosophiam Angelici in logica et metaphysica, quod qualitas non recipitur nisi in subjecto, nec potest esse absque subjecto. Merito ergo dicit quod neque in instanti animationis, quia animatio, pro priori, prioritate non temporis sed naturæ, requiritur ad subjectum hujus qualitatis, scilicet gratiæ, quod non est nisi creatura rationalis. Hoc evidentissimum est in Philosophia et mente Angelici Doctoris: quod autem additur in textu, *ne per gratiam nunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem*

incurreret, in quibus instantia et maxima difficultas inesse videtur, ex supra dictis bene perspectis solvitur abs ulla hæsitatione: constat enim juxta mentem D. Thomæ supra ostensam, quod prius fuit inesse debitum contrahendi peccatum originale, ut B. Virgo comprehenderetur in redemptione, et sic pertineret ad Christum; esset ergo inconueniens juxta hanc mentem quod gratia præueniens qua præservata est a contrahendo actualiter et formaliter tale peccatum, et qua redempta est ab illo per Christum, esset inquam inconueniens, quod impediret tale debitum, quia impediret etiam illius redemptionem, et excluderet illam a Christo Redemptore. Quod autem hoc unice intendat Sanctus Doctor, manifestissime apparet ex tota ejus mente, quæ sita est in adstruendo máxima privilegia B. Virginis, salvis privilegiis Christi, ut ex dictis patet. Manet ergo integra doctrina deffinita ab Ecclesia in Bulla dogmatica in mente juxta quam scripsit Divus Thomas.

CONCLUSIO.

Absoluto jam Articulo præcedenti, totam quæstionem paucis verbis finiendam reasumamus. Subjectum nobis propositum fuit investigare mentem Divi Thomæ de Immaculata B. Virginis Mariæ Conceptione, nuper inter fidei dogmata a SS. Pio PP. IX toto plaudente terrarum orbe collocata. Ad quod nihil oportunius nobis visum fuit quam methodum Divi Thomæ, pro nostra tenuitate in proposita disquisitione aliquatenus saltem imitari; prout et fecimus inquirendo, primo, omnia et singula quæ in operibus Divi Thomæ prout nunc evulgatis existunt, adversari vel in specie videntur, et proponendo ea absque ulla dissimulatione, immo logice et scholastice arguendo: secundo, eadem diligentia monstravimus testimonium favorabile quod opponi in argumento *Sed contra* oportebat: tertio, disquisitionem instituimus, inquirendo theologicæ de mente Ecclesiæ in deffinitione dogmatica, prout et fecimus ex ipsa Bulla Pii IX et Litteris Apostolicis in ipsa citatis, rigore signifi-

incurreret, in quibus instantia et maxima difficultas inesse videtur, ex supra dictis bene perspectis solvitur abs ulla hæsitatione: constat enim juxta mentem D. Thomæ supra ostensam, quod prius fuit inesse debitum contrahendi peccatum originale, ut B. Virgo comprehenderetur in redemptione, et sic pertineret ad Christum; esset ergo inconveniens juxta hanc mentem quod gratia præveniens qua præservata est a contrahendo actualiter et formaliter tale peccatum, et qua redempta est ab illo per Christum, esset inquam inconveniens, quod impediret tale debitum, quia impediret etiam illius redemptionem, et excluderet illam a Christo Redemptore. Quod autem hoc unice intendat Sanctus Doctor, manifestissime apparet ex tota ejus mente, quæ sita est in adstruendo máxima privilegia B. Virginis, salvis privilegiis Christi, ut ex dictis patet. Manet ergo integra doctrina deffinita ab Ecclesia in Bulla dogmatica in mente juxta quam scripsit Divus Thomas.

CONCLUSIO.

Absoluto jam Articulo præcedenti, totam quæstionem paucis verbis finiendam reasumamus. Subjectum nobis propositum fuit investigare mentem Divi Thomæ de Immaculata B. Virginis Mariæ Conceptione, nuper inter fidei dogmata a SS. Pio PP. IX toto plaudente terrarum orbe collocata. Ad quod nihil oportunius nobis visum fuit quam methodum Divi Thomæ, pro nostra tenuitate in proposita disquisitione aliquatenus saltem imitari; prout et fecimus inquirendo, primo, omnia et singula quæ in operibus Divi Thomæ prout nunc evulgatis existunt, adversari vel in specie videntur, et proponendo ea absque ulla dissimulatione, immo logice et scholastice arguendo: secundo, eadem diligentia monstravimus testimonium favorabile quod opponi in argumento *Sed contra* oportebat: tertio, disquisitionem instituimus, inquirendo theologicæ de mente Ecclesiæ in deffinitione dogmatica, prout et fecimus ex ipsa Bulla Pii IX et Litteris Apostolicis in ipsa citatis, rigore signifi-

cationem verborum stabiliendo; deinde, inquisitionem fidelissimam et rigorosam, toto conatu aggressi sumus de mente Divi Thomæ circa idem subjectum, perlustrando diligentissime quidquid in ejus operibus lucem ad tantum argumentum apprime dilucidandum conferre videretur; ex quibus omnibus summa fide, et studio non minimo, mentem Sti. Doctoris cum mente Ecclesiæ apprime consentaneam esse, et nihil discrepantiæ inter utramque reperiri, asseveranter respondendum nobis esse concludimus; et ex his omnibus iterum confirmamur quod Tridentina Synodus, cui maxime nota fuit doctrina et mens D. Thomæ, et quæ sua omnia decreta de peccato originali ex doctrina, mente et littera Divi Thomæ depromserat, dum firmissime asseruit in ejus mente non comprehendi Beatam Virginem dum de peccato originali contracto agebat, latenter, sed etiam clare mentem Divi Thomæ in nostro proposito aperuit: quarto et ultimo, ex præmissis et ex inquisitione uniuscujusque loci quæ obijcienda initio venerant, soluta omnino ni fallimur reliquimus.

Sed ne cui vel fortasse aliqua dubitatio sub-

oriri possit, liceat nobis mentem Divi Thomæ in lucem clarissimam collocare: ad quod adeo fideliter procedere volumus, ut pro majori parte verbis ipsius utamur.

Sanctus Doctor hoc sibi absolute proponit, quod B. Virgo Maria Mater Filii Dei facta de Spiritu Sancto concipiens, excellentissima puritate niteret, per quam congrueret tanto Filio. Ad hoc, initium sumit ex maternitate divina ad quam prædestinata est, ut ex ea Filius Dei carnem sumeret pro redemptione humani generis, et ideo vocatum est nomen ejus Jesus, id est, Salvator seu Redemptor: hæc redemptio, juxta mentem divinam, facienda erat a Filio Dei per carnem humanam desumptam ex Adamo, mediante Matre, quæ ideo necessario originem trahere debebat ab Adamo secundum seminalem rationem, et ideo cum debito peccati originalis, et non in ea puritate in qua fuit in statu innocentiae, quia hoc erat proprium solius Christi, qui non secundum seminalem rationem, sed virtute Spiritus Sancti conceptus, veram carnem humanam in integritate primi status assumpsit. Ex hoc principio Sanctus Doctor infert quod B. Virgo præ cæteris o-

mnibus habuit excellentissimam puritatem, sed per Christum, hoc est, ex gratia Christi, quia eam gratiam habuit ad hoc ut Mater Filii Dei esset, et congrueret tanto Filio. Inde infert quod si puritas Mariæ fuit ex Filio et per Filium Redemptorem, fuit ergo redempta; quia alioquin non pertineret ad Christum, quod est inconueniens. Sed quomodo redempta? Per sanctificationem ampliorem quam omnium aliorum etiam in utero sanctificatorum. Hæc autem redemptio fuit modo sublimiori, præservando illam, non a debito, quod annexum erat carni Adami seminaliter traductæ, sed a peccato formaliter sumpto, hoc est a macula vel labe peccati originalis, et hoc per gratiam in subjecto capaci receptam, quod subjectum non est nisi creatura rationalis, et ideo præservata a tali peccato contrahendo in instanti quo jam facta est creatura rationalis, scilicet, quando anima unita fuit corpori omnibus suis membris jam instructo: et hic est modus excellentissimus, quo, salvis privilegiis Christi, B. Virgo adeo sancta fuit, tanta abundantia gratiæ, ut *ab omni peccato conservaretur immunis*, et ejus puritas esset talis, ut major sub

Deo nequeat intelligi. Et advertas quæso, lector benevole, quod si tollas privilegia Christi, etiam per consequens omnia Virginis Beatæ privilegia tollis; quia omnia illa ex hoc capite profluunt, scilicet, ex eo quod Mater Dei et esset futura, et revera facta est. Et etiam advertas, quod si a Matre naturam Adami subtrahas, redemptionem destruis. Et præterea advertas, quod redemptio B. Virginis ampliori et sublimiori modo facta illo axiomate congruat, scilicet: *per quod unumquodque tale, et illud magis*; nam Christus constitutus est a Deo hominum Redemptor et maxime fidelium, et hoc in natura accepta a Virgine; ergo vel in primis et modo excellentissimo ipsa redempta per ejus carnem unitam Filio Dei omnes redempti. En Angelici doctrinam, omnino philosophicam, summe theologicam, et nihil ab Ecclesiæ doctrina discrepantem, immo omnimode congruentem.

Bene ergo dictum fuit a nobis: Gaudeamus omnes, gaudeat catholicus orbis, gaudeat literaria Respublica, nostrum denique Seminarium exultet, dum omnibus bene perspectis fideliterque discussis, nitidissime apparet Ma-

gistrum a Leone XIII Papa nostro novissime
toto orbi propositum, bene et optime .de B.
Virgine sensuerit; bene et optime philosophan-
do theologicæ, ejus Immaculatum conceptum
demonstraverit. Gratias igitur quam humilli-
mas et maximas Deo O. M. a nobis agantur,
eo quod nihil dubitationis, nihil anxietatis, ni-
hil timoris de mente et sententia Angelici Do-
ctoris vel in umbra supersit.

LAUS DEO.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

U. A. N. L.

Esta publicación deberá ser devuelta antes de la última fecha abajo indicada.

IFCC 636

BT620
D5

42308
FEVT

AUTOR	DIEZ DE SOLLANO Y DAVALOS, J.
TITULO	Theologica disquisitio in qua, mens ecclesiae...
FECHA DE VENCIMIENTO	

FECHA DE
(ENC)

